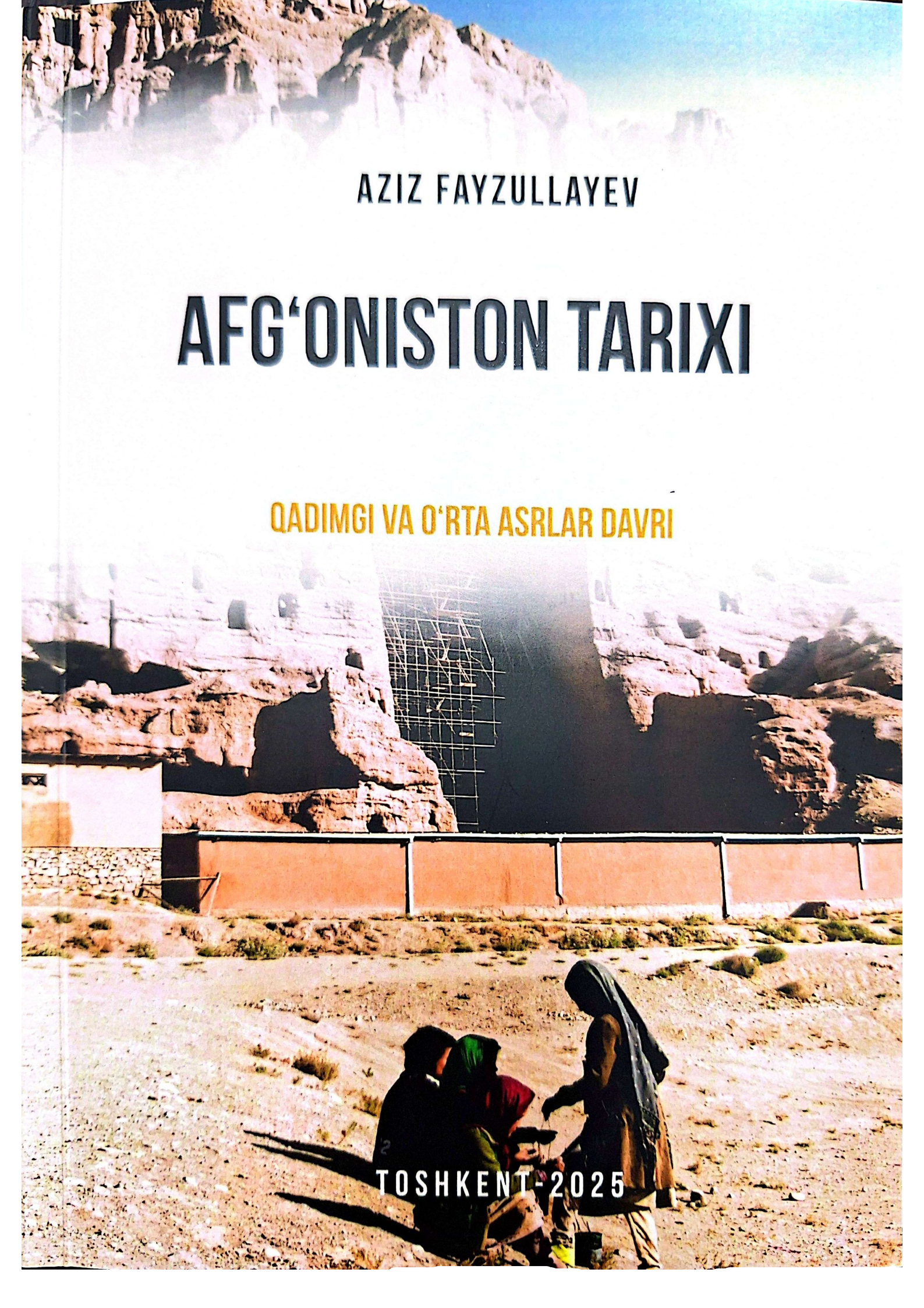

The background of the book cover is a photograph of a desert landscape. In the foreground, three people are sitting on the ground, looking towards the right. In the middle ground, there is a low wall and a large, ancient stone structure with a metal scaffolding framework around it. In the background, there are high, rocky mountains under a clear blue sky.

AZIZ FAYZULLAYEV

AFG'ONISTON TARIXI

QADIMGI VA O'RTA ASRLAR DAVRI

TOSHKENT-2025

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKA OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI**

AZIZ FAYZULLAYEV

AFG'ONISTON TARIXI

(Qadimgi va o'rta asrlar davri)

O'QUV QO'LLANMA

60220300 – Tarix,
60230100 – Filologiya va tillarni o'qitish (sharq tillari bo'yicha),
60411400 – Mamlakatshunoslik bakalavr ta'lim yo'nalishi
talabalari uchun o'quv qo'llanma sifatida tavsiya etiladi.

Toshkent – 2025

UDK 94(581)-03-14

BBK 63.3(5Afg)

F34

Fayzullayev A.H., Afg'oniston tarixi (Qadimgi va o'rta asrlar davri). – Toshkent: TDSHU nashriyoti. – 323 b.

Ushbu o'quv qo'llanma Afg'onistonning ko'p asrlik tarixiy taraqqiyoti, uning hududida shakllangan mahalliy sulolalarning davlatchilik an'analari va siyosiy evolyutsiyasini kompleks tarzda yoritishga bag'ishlangan. Kitobda qadimgi davrlardan o'rta asrlar oxirigacha bo'lgan tarixiy bosqichlar tizimli ravishda tahlil qilinadi, turli sulolalar va siyosiy tuzilmalar faoliyati Afg'onistonning davlat institutlari, hududiy boshqaruvi va jamiyat taraqqiyotiga ko'rsatgan ta'siri bilan birga o'rganiladi. Ijtimoiy-siyosiy jarayonlar, mahalliy boshqaruv tizimlari, qabila-urug' tuzilmalari va ularning davlat boshqaruvidagi roli ilmiy manbalar asosida tahlil etiladi.

Mazkur kitob Afg'oniston tarixini o'rganayotgan talaba va tadqiqotchilar, shuningdek, Markaziy va Janubiy Osiyo mintaqasining tarixiy jarayonlari bilan qiziqadigan keng kitobxonlar auditoriyasi uchun mo'ljallangan bo'lib, mavzuga oid boy ilmiy ma'lumotlar, tarixiy manbalar va zamonaviy tadqiqotlar asosida yaratilgan fundamental qo'llanma sifatida xizmat qiladi.

Mazkur o'quv qo'llanma Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti rektorining 2025-yil 23-dekabr 334-UM-son buyrug'i bilan nashr etishga tavsiya etilgan.

Muallif: Aziz Fayzullayev – tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muharrir: Abdusamat Xaydarov – siyosiy fanlar doktori, professor

Taqrizchilar: Ikrom Xudayberdiyev – tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ikromov Shavkat – tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

ISBN: 978-9910-8137-7-1

© A.H.Fayzullayev, 2025

MUNDARIJA

Soʻz boshi.....	4
1-mavzu: Oʻrgamilayotgan mamlakat tarixi (Afgʻoniston) faniga kirish.....	8
2-mavzu: Afgʻoniston qadimgi davrda.....	26
3-mavzu: Afgʻoniston tarixi boʻyicha manbalar va adabiyotlar tahlili.....	42
4-mavzu: Qadimgi Afgʻoniston madaniyati	59
5-mavzu: Avesto sivilizatsiyasining afgʻon madaniyatiga taʼsiri	70
6-mavzu: Afgʻonistonda Ahamoniylar imperiyasi hukmronligi	91
7-mavzu: Aleksandr Makedonskiy davrida Afgʻoniston	96
8-mavzu: Salavkiylar hukmronligi davrida Afgʻoniston.....	102
9-mavzu: Yunon-baqtriya davlati.....	113
10-mavzu: Yunon-baqtriya davlatidan soʻng Afgʻoniston hududida paydo boʻlgan davlatlar.....	116
11-mavzu: Kushon podsholigi davrida Afgʻoniston.....	138
12-mavzu: Ilk feodal munosabatlar davrida Afgʻoniston.....	150
13-mavzu: Eftallar va Sosoniylar davlatining paydo boʻlishi va oʻzaro munosabatlari	158
14-mavzu: Islom kirib kelishi arafasida Afgʻoniston.....	173
15-mavzu: Ummaviylar va Abbosiylar davrida Afgʻoniston (749–820).....	193
16-mavzu: VIII asr oxiri – IX asr boshlarida arablarning Kobulistonga yurishlari.....	207
17-mavzu: Afgʻoniston mahalliy sulolalar davrida (tohiriylar, safforiylar)...	215
18-mavzu: Somoniylar davrida Afgʻoniston	225
19-mavzu: Gʻaznaviylar davrida Afgʻoniston	232
20-mavzu: Gʻuriylar davlatining yuksalishi va Xalajlar bilan munosabati...	254
21-mavzu: X-XII asrlarda Afgʻonistonda madaniy hayot.....	277
22-mavzu: Saljuqiylar va Xorazmshohlar davrida Afgʻoniston (1038–1235).....	285

23-mavzu: Mo'g'ullar bosqini davrida Afg'oniston.....	304
24-mavzu: Temuriylar boshqaruvi davrida Afg'oniston	319
Mavzularni mustahkamlash yuzasidan test savollari	327
Glossary.....	338
Xronologiya.....	343

FAYZULLAYEV AZIZ HUSAN O'G'LI

(Qadimgi va o'rta asrlar davri)

O'QUV QO'LLANMA

Muallif:

Aziz Fayzullayev – tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muharrir:

Abdusamat Xaydarov – siyosiy fanlar doktori, professor

Taqrizchilar:

Ikrom Xudayberdiyev – tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ikromov Shavkat – tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Mazkur o'quv qo'llanma Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti rektorining 2025-yil 23-dekabr 334-UM-son buyrug'i bilan nashr etishga tavsiya etilgan.

ISBN: 978-9910-8137-7-1

© A.Fayzullayev, 2025

